Түбән Гәрәй башлангыч мәктәбе

Укытучы:

Хәбирова Лилия Риф кызы

Методик семинар

Тема:

Иҗади укуга өйрәтү методы буларак, сәнгатьле сөйләм өстендә эш

Кереш сүз

- **Төрле елларда балаларны тикшерүләрдән күренгәнчә 30-40% укучы сәнгатьле уку күнекмәләренә ия түгеллеге ачыкланган. Бу безнең мәктәптә дә проблема булып кала бирә. Бу укуның бер тонда булуында, тыңлаучылар белән сөйләүче арасында бәйләнеш булмауда, мимиканың булмавында күренә иде. Сәнгатьле сөйләргә өйрәтүне максат итеп куйдым.**

Әдәбиятны заманча укыту методикасы төп 3 методны аерып күрсәтә:

- Иҗади кабул итү методикасы (иҗади уку методы)
- Анализ- интерпетация методы (тикшерү, эзләнү методы)
- Синтезлау методы

Иҗади уку методы

- **Максаты: көчле һәм озакка сузылган беренчел хисләр тудырырга булышу (ул соңыннан акрынлап комментарий һәм әңгәмәләр аша тирәнәйтелә)**

Иҗади уку методын кулланган укытучы

- әдәби әсәрне тирән, тулы һәм тагы да активрак иҗади кабул итүне үстерү һәм камилләштерү өстендә эшли

Метод түбәндәге эш алымнарында күренә:

- Укытучының әдәби, сәнгатьле укуы, нәфис сүз осталары укуы, актерларның аерым күренешләрне сәхнәләштерүе;
- Балаларны сәнгатьле укуга өйрәтү; комментарийлы уку алымы;
- Укытучының әсәрне эмоциональ кабул итүгә ярдәм итәрлек сүзе;
- Укылган әсәрдән фәлсәфи проблемаларны китереп чыгару алымы;
- Әсәрне үзләштергәннән соң укытучы сүзе яки йомгаклау әңгәмәсе алымы.

Бу метод аша:

- Балаларның күзәтүчәнлекләре;
- Тормыш күренешләрен күрә, ишетә, аңлый белүләре;
- Төрле иҗади биремнәр аша үз хисләрен белдерү, җиткерү өчен дөрес сүзләр һәм җөмләләр таба белү күнекмәләре үстерелә.

Укучыларның эшчәнлек төрләре:

- Әсәрләрне өйдә һәм класста уку;
- Яттан сөйләү;
- Әдәби, сәнгатьле укуны тыңлау;
- План төзү;
- Текстка якын итеп һәм кыскача эчтәлек сөйләү;
- Сәнгатьле сөйләү;

- **Яңа гына укылган әсәргә карата телдән һәм язмача фикереңне җиткерү;**
- **Сәхнәләштерү;**
- **Критик мәкаләләр язу;**
- **Иллюстрацияләр карау һәм бәяләү;**
- **Төрле жанрда әсәрләр иҗат итү;**
- **Сәнгатьле уку;**

Сәнгатьле уку

- Пауза
- Тон
- Мимика
- Ритм
- Жест
- Тавыш бизәге (тембр)
- Логик һәм фраза басымы
- Тавыш көче
- Тавышны күтәрү һәм төшерү